

Beköszöntő

Editorial

E lapszám egy idén novemberben záruló alkalmazott kutatás legfontosabb eredményeit foglalja össze. A *Szociális Szemle* a múltban is gyakran közölt addiktológiai témájú írásokat, és a független értékelő kutatások területéről is jelentek már meg összefoglaló, gondolatébresztő írások. Kutatásunk most e két területet kapcsolja össze. 2014 végén tettük meg az első előkészületeket, hogy a hazai bentlakásos drogrehabilitációs intézmények munkájának értékelésére alkalmas modellt dolgozzunk ki.

Egy átfogó értékelő kutatás alkalmas arra, hogy segítse a megvalósító szervezet önértékelési tevékenységének alakítását, fejlődését. Munkánk során a szakmai kezdeményezések jövőbeni értékelési szempontjainak kialakítását, tudatosítását, és az értékelés folyamatossá tételét, a szervezet tanulásra, önértékelésre, aktív felelősségvállalásra való képességét és hajlandóságát hangsúlyoztuk. Célunk olyan értékelő modell kialakítása lett, amelynek birtokában a hazai rehabilitációs intézmények gyakorlata, eredményessége a korábbinál jobban vizsgálható, és amely mellett a szakma is el tud köteleződni, mert minden érdekelt számára fejlődési forrásokat biztosít.

Nem lehet célunk egy kötött rendszer megalkotása, amely a kliens kockázatainak kezelése helyett a kezelő intézmény vagy személyzet kockázatainak kezelésére összpontosít, azáltal, hogy önálló, felelős és körültekintő szakmai döntések helyett lépésről lépésre leírja a változó világban, változó esetekben alkalmazandó változatlan teendőket. Ugyanakkor a sztenderdek, mint keretek meghatározása segítheti a felelős döntések meghozatalát, a szükséges források azonosítását, bevonását, és ráirányítja a figyelmet a folyamatos szakmai fejlődés fontosságára. A legfontosabb fejlődési forrásoknak e területen a segítői kompetenciákat tekinthetjük.

Az értékelés komplexitásához tartozik, hogy a szerhasználat és az abból való felépülés nem csupán az érintett személyre vagy annak családjára hat ki. A felépülés egy jóval tágabb összefüggésben, az ún. környezeti vagy ökológiai prevenció oldaláról is értelmezhető: a drogrehabilitációs intézmények létrehozásával és működtetésével a társadalom saját értékrendjét kommunikálja az érintettek felé. Elvárást közvetít, és egyúttal reményt nyújt számukra. Lehetőséget ad a korábban

deviáns életpályát bejáró problémás szerhasználónak arra, hogy saját személyes élettörténetét harmonizálja ezzel az értékrenddel.

Kutatásunk további jelentősége, hogy egy ilyen kezdeményezés szorosabbra fűzheti, egyúttal értőbbé-megértőbbé alakíthatja elméleti és gyakorlati szakemberek és döntéshozók kapcsolatát, hatékonyabbá teheti a közös munkát. Az általunk alkalmazott értékelő modell, a Trident filozófiáját és gyakorlatát egyértelműen ez az együttműködést optimalizáló törekvés hatja át.

A szerkesztők számára azonban komoly kihívást jelentett, hogy miképpen lehet a munkánk eredményeképpen keletkezett terjedelmes kutatási jelentést – amelynek részét képezték recenziók, tartalmi összefoglalók, és a tartalomelemző vizsgálatok megvilágító erejű, de olykor hosszadalmas szövegidezései – önmagukban is értelmezhető, rövidebb írásokká átdolgozni. Az Olvasót remélhetőleg a tanulmányok (fejezetek) sorrendje és a szöveg hivatkozásai megfelelően segítik majd a tájékozódásban.

A kutatás megvalósításához sokak segítő hozzáállására, támogatására volt szükség. Köszönjük az Emberi Erőforrások Minisztériumának, hogy szándékainkat megértették, és kutatásunkat támogatták. Külön köszönet illeti Müller Évát, a Nemzeti Drogmegelőzési Koordinációs osztály vezetőjét.

Hálával tartozunk Roger Ellis professzornak, értékelő kutatónak (SHEU International) hasznos tanácsaiért, és Allen Erskine trénernek (Identity Exploration Limited) segítő közreműködéséért.

Köszönettel tartozunk a kutatásban részt vevő rehabilitációs intézmények – a kovácsszénájai Mérföldkő Egyesület, a magyarózdai Bonus Pastor Alapítvány, a ráckeresztúri Kallódó Ifjúságot Mentő Misszió és a zsbriki Kallódó Ifjúságot Mentő Missziós Támogató Alapítvány – vezetőinek, stábjának, klienseinek és volt klienseinek, a komlói Leo Amici 2002 Alapítvány alumni tagjainak és a felépülő szenvedélybeteg közösségeinek, hogy önzetlenül segítettek munkánkat, és közülük többen olvasták, kommentálták a kutatási jelentés első változatát.

Ismeretlenül is hálásak vagyunk két anonim lektorunknak, akik értő módon véleményezték formaújító munkánkat, támogató, biztató hozzáállással segítettek bennünket, ugyanakkor felhívták figyelmünket a fejlesztendő területekre.

Köszönjük a MADRISZ vezetőjének, Topolánszky Ákosnak a kutatás előkészítése és lezárása körüli segítségét.

S végül köszönjük Ragadics Tamásnak, a 4 Dimenzió Társadalomtudományi Egyesület titkárának, hogy együttműködésünket gördülékennyé tette.

A szerkesztők